

Snellman Group

Kokemuksia vapaaporsituksesta- kyselyn tuloksia

Toukokuu 2020

Alkutiedot

- Vastauksia 16 kpl
- Kokemusta vapaaporsituksesta välillä alle 1v- yli 20 vuotta
- Kiinnipitomahdollisuus 14 tilalla, suurimmalla osalla laittamalla häkkiin. (1 karsinan pienennys portilla n.7m² → n.5m²)
- Kaikki emakot porsivat vapaana 10 tilalla, vapaana osa 5 tilalla ja kaikki kiinni 1 tilalla.
 - Kiinnilaiton syynä vanhat ja kömpelöt sekä kipeät ja ylös-alas seilaavat emakot.

Porsitusavun määrä

Onko porsitusavun määrä vapaaporsituksessa

[More Details](#)

● Vähentynyt	11
● Pysynyt samana	4
● Kasvanut	1

Porsitusavun määrä vaihteli paljon. 2 vastaajan mukaan porsitusapua annetaan erittäin harvoin. Muut vastaukset olivat 1/100 ja 2/5 välillä. Keskiarvoksi tuli n. 17 %

Porsitusapu

Onko porsitusavun antamisessa haasteita?

[More Details](#)

● Ei, koska emakko on kiinni	2
● Ei, vaikka emakko on vapaana	7
● Kyllä, vaikka emakko on kiinni	0
● Kyllä, koska emakko on vapaana	4
● Other	3

Muuta vastaukset: Kun emakko on vapaana se saattaa maata takapäähän lähellä seinää ettei apua mahdu antamaan. Emakko on helppo kytkeä kiinni avun antamisen ajaksi. Mikäli emakko on kipeä ja nousee ylös.

Porsimisen kesto

Onko porsimisten kestossa tapahtunut muutoksia vapaaporsitukseen siirtymisen yhteydessä?

[More Details](#)

● Ei	5
● Kyllä	11

1 vastaajan mukaan vanhojen emakoiden porsimiset on pitkittyneet, muiden mukaan porsimisen kesto on lyhentynyt ja porsimiset sujuvat vaivattomammin.

Porsimisten valvominen

Valvotaanko porsimisia?

[More Details](#)

Pääosin valvotaan ohimennen sikalatöiden lomassa, osa valvoo myös öisin.

(Jälkitoteamus: Kysymys olisi pitänyt asettaa toisin: kaikki eivät miellä valvonnaksi normaalia seurantaa muiden sikalatöiden lomassa.)

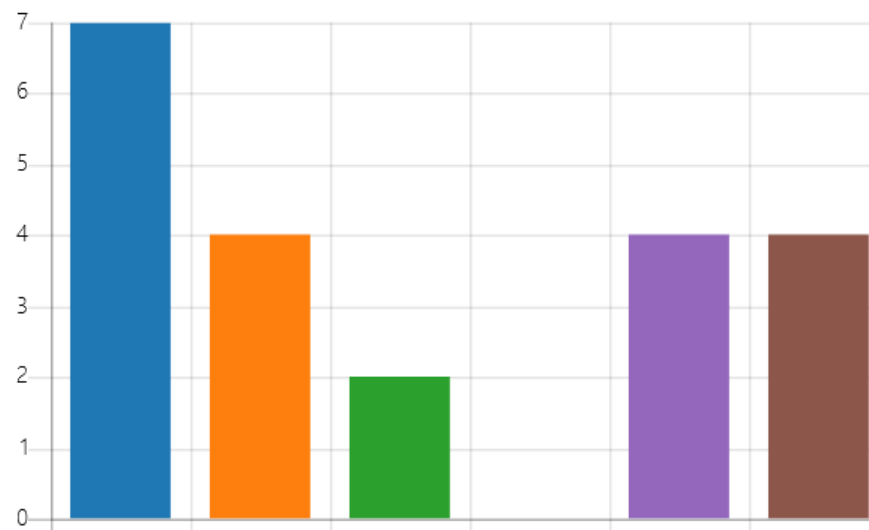

Haasteet vapaaporsituskarsinoiden päivittäisessä puhdistamisessa

Minkälaisia haasteita vapaaporsituskarsinan päivittäisessä puhdistamisessa on?

[More Details](#)

● Menee enemmän aikaa	7
● Puhdistus on hankalaa karsina...	4
● Emakko on hyvin kiinnostunut...	2
● Pesäntekomateriaali hidastaa/...	0
● Ei haasteita	4
● Other	4

Muuta vastaukset: Osa emakoista tahtoo hiukan olla kolauksen tiellä. Karsina-aitojen sulkeminen ja avaaminen lannan viemiseksi lantakuiluun vie aikaa paljon enemmän kuin aikaisemmin. Osa emakoista on kiukkuisia porsaiden hoitojen aikana. Enempi kuivitetta jolloin kolattavan määrä suurempi.

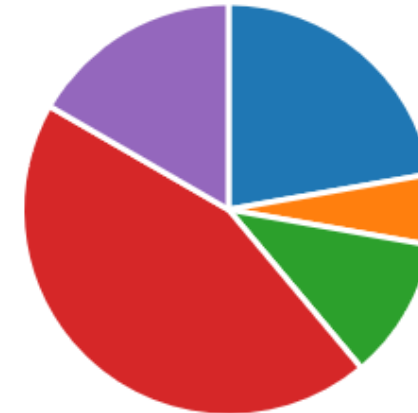

Haasteet karsinoiden pesemisessä

Haasteet karsinoiden pesemisessä?

[More Details](#)

● Menee enemmän aikaa	4
● Karsinat on likaisempia	1
● Pesäntekomateriaali aiheuttaa ...	2
● Ei haasteita	8
● Other	3

Muuta vastaukset: Helpompi, kun on vähemmän aitoja. Det blir dyrare att tvätta per grisningsplats då boxarna är större. Karsinoiden peseminen on helpottunut.

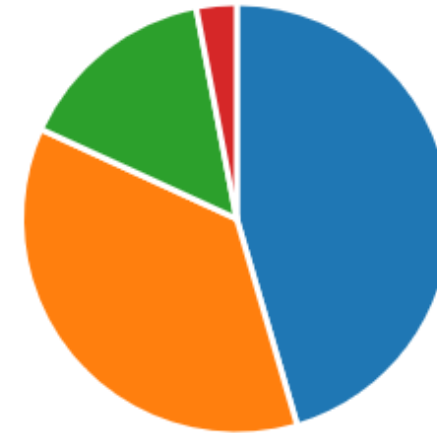

Virikkeet

Mitä virikkeitä porsituskarsinassa käytetään?

[More Details](#)

 Olki tai heinä	15
 Kutteri tai turve	12
 Kiinteitä leluja esim. ketjua, kö...	5
 Other	1

Muuta vastaukset: Pelkästään olki.

Porsaskuolleisuus

Porsaskuolleisuus ennen vieroitusta (elävänä syntyneistä)

[More Details](#)

● Vähentynyt	1
● Ei muutosta	2
● Kasvanut	8
● Other	6

Muuta vastaukset: Marginell ökning. Elävänä syntyneiden määrä on kasvanut. Kuolleisuus sama, mutta possuilla enemmän jalkavikoja kun emakko talloo. Riippuu emakosta. Jää pikkuisen enempi alle. En osaa sanoa.

Mitä tulee ottaa huomioon hyvää vapaaporsituskarsinaa suunnitellessa?

- Ottaa huomioon pesänteko materiaalin käyttö. Myöskin helppo puhdistettavuus sekä mahdollisuus laittaa emakko tarpeen vaatiessa kiinni.
- Karsinassa tarpeeksi liikkumatilaa, kiinteä makuualusta, ritilää lantakäytävällä, hyvä porsaspesä, vesinippa ritilän päällä, hyvä lannanpudotusluukku helpottaa puhdistamista (esim. Veräjän alla -> ei ylimääräistä avaamista), makaamista estävät raudat seinämällä erittäin tärkeä.
- Det finns oändligt med olika sätt att bygga en frigrisnings box. Gör det inte för invecklat.
- Porsaspesä riittävän iso. Mielellään hoitokäytävältä avattava ja suljettava. Porsaiden lisäruokinta olisi hyvä saada tehdä myös hoitokäytävän puolelta. Tarkoittaen, että hoitajan tarvitsee olla mahdollisimman vähän emakon kanssa samalla alueella. Olemassa oleviin tiloihin ei näin ole aina mahdollista rakentaa. Min 6m² karsina-ala kyllä riittää. Tärkeintä on, että emakko pääsee vaivatta kääntyilemään.
- Karsinan tulee olla riittävän suuri. Karsinan muoto olisi hyvä olla neliömäinen ei pitkulainen (kapea ja pitkä) tai jos se on pitkulainen, niin silloin kapeamman sivun tulisi olla niin leveä, että emakko pääsee hyvin kääntymään karsinassa. Vanhaan sikalaan tehdyt karsinat toimivat hyvin, vaikka karsinassa on kynnys (vanhan lantakäytävän osuus). Porsaat kulkevat siitä rivakasti.
- Helppo kulku karsinaan ja emakon kiinni laitto porsaiden hoitotoimenpiteiden ajaksi.
- emakolle oma vesinippa
- Jos emakko on lukittavissa niin karsinassa pitää olla pituutta riittävästi lukitussuunnassa mikä mahdollistaa helposti porsitusavun antamisen. Emakot yleisesti todella äreitä kun porsaita hoidetaan, ”äitivietti” ilmeisesti paljon vahvempi vapaana ollessaan kun koko ajan seuraavat pahnueen toimia. Tästä johtuen porsaiden hoidossa on haastetta, hyvä pesä johon porsaas saa helposti ajettua ja sieltä hoidettua on todella tärkeä. Emakko pyrkii tulemaan korkeankin aidan yli hermotuessaan.

Mitä tulee ottaa huomioon hyvää vapaaporsituskarsinaa suunnitellessa?

- Porsaiden helppo lukitseminen porsaspesään varsinkin jos hoitajia on vain yksi. Karsinan koon venyttäminen kovin isoksi tuo haasteita kun porsaas eivät viisi mennä pesään jos matka imetyksen jälkeen on pitkä (yli 7m²). Karsinarakenteena muovi on ylivoimaisen helppo puhdistaa. Karsinan aidat pitää olla riittävän korkeat jos esim. emakko tulee kiimaan jo imetyksen aikana. Karsinasta pitäisi hoitajan pystyä poistumaan nopeasti tarvittaessa.
- Olen samaa mieltä niiden tuottajien kanssa, jotka ovat asiasta snellmanin tilaisuuksissa esittäneet
- Paljon kiinteää lattiaa, että voidaan käyttää paljon kuivikkeita
- Emakolla ja porsailla tulee olla riittävästi tilaa. Lisäksi kuiviketta tulee olla runsaasti tarjolla niin, että lattiaa ei juurikaan näy. Lisäksi lattian on hyvä olla kiinteää, joka mahdollistaa runsaan kuivikkeen käytön.
- Karsina-aidat muovilankkua ---> on helppo pestä. Ainakin puolet karsinasta kiinteää lattiaa. Riittävän iso karsina niin emo mahtuu liikkumaan kunnolla. Emolle oma nippa ruokintakaukalon yhteydessä ja toinen nippa niin, että porsaas ulottuvat juomaan.
- mahdollisimman neliön muotoinen reilu karsina, hyvät makuusuojarahdat porsaita suojaamaan reunoille, kuivalanta systeemi jolloin pesäntekomateriaalia ja kuiviketta voi käyttää reilusti.
- Karsinan koko tai ennemminkin muoto oltava sellainen, että emakko pystyy kääntymään vaivatta ympäri. Karsinaan kulku oltava mahdollisimman helppo ja vaivaton, jotta siivoaminen on yksinkertaista. Karsinan seinien oltava riittävän korkeat, ettei naapurin kanssa tule tappelumahdollisuutta, mutta osittain matalampi/hengittävämpi, jotta ilmanvaihto toimisi hyvin. Tämä tärkeää etenkin kesäkuumalla, ettei karsinoista tule liian kuumia. Emakon kiinnipitomahdollisuus oltava, tarvitaan esim. lääkittäessä ja se helpottaa huomattavasti porsaiden käsittelyssä. Lattialla riittävästi ritilää, jotta pysyy paremmin puhtaana. Alueille johon eläimet yleensä sontivat, porsaskulmassa ei tarvita ritilää, jotta saadaan mahdollisimman lämpöinen ja vedoton nurkkaus. Lattialämmitys porsaskulmassa olisi varmaankin hyvä, muutenkin riittävän iso, jotta kaikki porsaas sinne mahtuvat makoilemaan.
- Tarpeeksi korkeat aidat, ettei emakko hyppää pois karsinasta, porsaiden hoitotoimenpiteet pitää suunnitella miten hoituu ylisuojelevan emakon kanssa, kiinteä lattia runsaan pesäntekomateriaalin tähden

Ajatuksia vapaaporsitusmääritelmästä

- Omasta mielestäni on oltava mahdollisuus laittaa emakko/ensikko kiinni jos tarve vaatii 2-3 pvä porsimisen jälkeen. Itse laitan kaikki emakot pl ensikot kiinni porsimisen jälkeen 3 pvä. Tämä on ainakin meillä osoittautunut toimivaksi tavaksi joka on osaltaan vähentänyt porsaiskuolleisuutta vrt se että aiemmin kaikki eläimet olivat koko ajan irti.
- Kuulostaa hyvältä
- "Det bör helst finnas en lutande vägg på den sidan, vart man vill att suggan ska lägga sig ner med ryggen mot den lutande väggen." Låter väldigt diffust. Det ska helst inte finnas en fast vägg som suggan kan lägga sig ner mot, smågrisarna måste ha rum att springa hela vägen runt suggan annars kommer dom i kläm mot väggen.
- Mielestäni EHT ehtojen määrittämä emakon suljettuna oloaika on melko hyvä. Poikkeuksena hyvä olisi jos emakko saisi porsia aina vapaana. Hyvä olisi jos jatkossakin voisi pitää porsimisen jälkeen muutaman päivän emakko kytkettynä tarvittaessa. Ei välttämättä rutiinisti, mutta hoitaessa oppii tunnistamaan rauhottomammat emakot, joilla auttaa pari päivää kytkettynä ja näin vähenee porsaiden alle jääminen. Vaakaputki toimii varmasti samanlailla kun vinoseinä. Vinoseinä vie myös tilaa enemmän karsinasta. Meidän tilan porsituskarsinoissa voidaan käyttää olkea, heinää, kutteria paljonkin koska lattiat ovat kiinteät. Kesälämpimillä olen huomannut emakoiden viihtyvän vähän kuivitetulla alustalla paremmin, koska lattia on viileämpi. Porsaiden alueelle käytän tällöinkin kuiviketta runsaammin. Ei ole varmasti yhtä ja oikeaa määrää kuiviketta. Pesäntekomateriaalin koen erityisen tärkeänä emakon luontaisen käyttäytymisen kannalta ennen porsimista, jotta emakko voi tehdä pesän. Myös emakon hormonitoiminta vahvistuu, olen kuullut.
- Vinoseinää ei tarvita, se voidaan tehdä toisinkin. Sille ei ole tarvetta. hankaloittaa karsinan puhdistusta todella paljon. Kiinteä pohja ! Kuivikkeiden käyttö ehdoton vaatimus. Kyllä se emakko luonnossa rakentaa pesän. Miksi rakennetaan vapaaporsituskarsinoita, joissa ei voi käyttää kunnolla olkea ym. Pesänrakennusviettä ei korvaa kaksi-kolme olejnkortta tai naruviritelmä riippumassa jostakin aidasta tms. Porsaspesä ei ole välttämätön. Sen voi hoitaa tosinkin. Tärkeää on, että porsailla on oma lämmin, hyvin kuivitettu paikka, oli se sitten pesä tai ei.

Ajatuksia vapaaporsitusmääritelmästä

- No tuo vinoseinä kohta on tarpeeton. Voi ihan hyvin olla joku muukin porsassuoja.
- Katettu porsaspesä tuottaisi ongelmia itselleni. eikös vinoseinä vaikeuta pesua.
- Pitää pystyä säilyttämään porsimisen aikana kytkeminen.
- Olen aivan samaa mieltä.
- Kuulostaa hyvältä
- Oikea määritelmä, mutta jostain syystä emakko haluaa porsia takapuoli ylempänä, esim. ruokakolaa vasten. Siihen joku systeemi?
- Määritelmä on hyvä. Pesäntekomateriaali, kuivike, kiinteä lattia ja riittävästi tilaa sekä porsaille että emakolle ja vapaana pitäminen koko ajan on tärkeimmät asiat, jotka tulee ottaa huomioon.
- Koko porsimisaikaa ei vapaana. Tarvittaessa pitää voida laittaa kiinni.
- Emakko täytyy voida sulkea porsimisen aikaan kapeammalle, jolloin porsaat säilyy hengissä (ovat syntyessään vielä varomattomia menemään emakon alle)pahnueet on suuria, emakon liikkumisen rajoitus alkupäivinä helpottaa porsaille tehtäviä hoitotoimenpiteitä esim. raudan anto, lisämaidon juotto, leikkaus yms.
- "Koko ajan riittävästi kuiviketta" Tulee mieleen että emakon on oltava olkipedillä ja se on huono. Kaikkialla ei lannanpoistonkaan näkökulmasta ole tuollainen mahdollista ja lauseeseen sisältyy paljon tulkinnanvaraa. Tykkään itse käyttää reilusti kuiviketta, mutta on hetkiä päivästä kun kaikki on tongittu/syöty pois.
- "Karsinassa on mieluiten vinoseinä" Laittaisın lisäksi: tai muu vastaava rakenne.
- Pesäntekomateriaalia mielusti koko 4 viikon ajan, pelkkä kääntymismahdollisuus tuntuu vähäiseltä

Muita haasteita

- Omalla kohdalla ei ole haasteita liiemmin ollut
- Kesällä lämmin ilma lisää helposti porsaiden ruhjoutumista.
- Det är väldigt svårt att veta om fri grisning också kommer att stödjas i framtiden. Det skapar en väldigt stor oro då man funderar på att eller redan har investerat i frigrisning. Då frigrisning innebär mera jobb för djurväl-färden samt också en betydande ekonomisk investering.
- Mielestäni vähän. Porsaiden alle jäämistä on hieman enemmän. Tämä koskee osaa emakoista.
- Emakoiden tulisi olla nuoria. Vanhat emakot eivät sovellu tähän systeemiin. Porsaskuolleisuus nousi tämän takia
- Porsaskuolleisuus
- osa osaa sontia tehokkaasti ruokintakaukaloon.
- Vanhat emakot, niiden kanssa on haasteita. Meillä on ollut verrattain vanha emakkokanta jota on tarvinnut alkaen reilusti nuorentaa. Vanhat ovat yksinkertaisesti liian suuri kokoisia eivätkä välitä miten makuulle menevät.
- Emakon käyttäytymistä vapaana on pitänyt opetella tulkitsemaan varsinkin karsinan puhdistuksen aikana.
- joskus joku vanha emakko makaa suuren määrän porsaista. tapahtuu melko harvoin
- Porsaiden hoito vaikeutunut paljon
- Haasteena on isot pahnueet, joissa on liikaa porsaita 15-20 emakon hoitokykyyn nähden.
- Vanhempien aiemmin häkissä porsimaan tottuneiden emojen porsitus vapaana on hankalaa.
- vaatii enempi tilaa, jolloin se on muilta pois
- Ilmanvaihto.
- Emakon luonteet korostuu, toisten kanssa hoitotoimenpiteet haasteellisempia. Meillä lämpölamppu korvattu runsaalla olkimäärällä. Vastasyntyneiden porsaiden houkuttelu "turva-alueelle" vaihtelevan menestyksestä.

Muita onnistumisia/ hyviä käytäntöjä

- Karsinan suunnittelu. Selvät puhdas ja likainen alue.
- Porsaiden kerääminen porsaspesään emakon ruokinnan ajaksi parin ensimmäisen vuorokauden aikana vähentää kuolleisuutta. (pienet porsaas pois emakon jalkojen juuresta ja oppivat löytämään lämpimän porsaspesän)
- Det är väldigt trevligt att se när suggan slipper att vända på sig. Djuret verkar vara lugnare.
- Emakot imettävät paremmin ja porsaas ovat isompia vieroitettaessa. Emakoiden jalat voivat paremmin. Kiimaan tuleminen on nopeutunut. Emakot ovat rauhallisia.
- Emakot ja porsaas kulkevat hyvin osastolta toiselle hyvin. Jopa porsaas juoksevat paikasta toiseen ilman ajolevyn apua.
- Emakot vaikuttavat rauhallisemmilta ja imettävät hyvin
- vesinippoja tarpeeksi
- Emakot ovat hyvinvoivia vieroituksessa. Pahnueet ovat tasaisempia ja painoltaan suurempia kuin ennen.
- Olemme pystyneet puolittamaan vapaaporsituskarsinoiden puhdistamiseen kuluneen ajan verrattuna häkkiporsitukseen.
- porsaas on opetettava makaamaan porsaiden alueella, jotta ne eivät jää ensimmäisinä elinpäivinä emakon alle.
- Nuoret emakot porsivat hyvin ja ilman apua
- Emakot voivat hyvin ja porsaiden on helppo saada emolta maitoa kun sitä ei ole laitettu kiinni häkkiin.
- Karsinat ovat tilavat ja emoilla on tilaa liikkua. Kuivikkeita saa jakaa runsaasti kuivalannanpoiston ansiosta. Karsinoita ei juurikaan tarvitse puhdistaa, sillä pääasiassa kaikki osaavat mennä kakkimaan karsinan takaosaan ritilälle ja tallaavat ulosteet ritilän läpi. Pääasiassa emakot ovat seurallisia ja kilttejä ja ehkä niiden kanssa tulee tehtyä enemmän tuttavuutta sekä keskityttyä niihin yksilöinä vapaaporsituksen myötä.
- emakot nauttivat, kun saavat etsiä mieleisen imetyspaikan vaikkapa lantakäytävältä tms.
- Pikkupossuille oma ruokakuppi emakon kupin vieressä. Irroitettava, joten helppo puhdistaa, lisää porsaiden kiinnostusta rehuun. Helposti edestä aukeava karsina, jotta eläimet on helppo tuoda ja viedä pois karsinasta.
- Aikaa menee kauemmin porsitusosaston toimenpiteissä, mutta samalla emakoiden kanssa vietetty aika kasvaa. Emakot liikuttelussa osastoiden välillä liukkaampia, eivätkä säiky hoitajaa niin paljon kuin ennen.